

Boekbespreking "Stechimmen in Nordrhein-Westfalen"

Jan Smit

Cölln, K, J. Esser, M. Fuhrmann, B. Jacobi, A. Jakubzik, M. Quest, H. Sonnenburg, M. Steven, K. Tumbrinck, H. Wolf, H.G. Woydak, 2004. Stechimmen in Nordrhein-Westfalen. Ökologie, Gefährdung, Schutz. - Landesanstalt für Ökologie, Bodenordnung und Forsten Nordrhein-Westfalen, Schriftenreihe, Band 20, 327 p. (Te bestellen bij: Diakonischen Werk, Förderturm, Hubertusstr. 35b, 45657 Recklinghausen, Duitsland. De prijs is, inclusief verpakings- en portokosten, € 24,20.)

Dit boek over de aculeaten in de Duitse deelstaat Nordrhein-Westfalen, heeft als uitgangspunt de biotopen waarin deze dieren leven. In een inleidend hoofdstuk over de aculeaten worden systematiek, levenswijzen, bedreigingen, bouw en het ecologische belang behandeld.

In het tweede hoofdstuk worden de biotopen besproken, dit deel beslaat de helft van het boek. Per biotoop wordt eerst een typering ervan gegeven, dan de deelbiotopen die er te onderkennen zijn en vervolgens de bedreigingen en mogelijke beschermingsmaatregelen. Dan wordt aangegeven welke aculeaten kenmerkend zijn voor deze biotoop, of deelbiotoop, hun levensbehoeften, bedreigingen en de mogelijke beschermingsmaatregelen voor deze soorten. Het begrip biotoop wordt op zich tamelijk "vrij" gebruikt, bij de paragraaf over nederzettingen worden de kerkhoven als deelbiotoop genoemd, evenals muren en bestratingen.

In het derde hoofdstuk worden de voor aculeaten belangrijke, vaak kleinere landschapselementen behandeld. Dat gaat van microklimaat, via onder andere nectarplanten tot nestgelegenheid en bouwmaterialen.

Het daarop volgende hoofdstuk geeft praktische mogelijkheden voor soortbescherming en hulp aan aculeaten. De bekende mogelijkheden tot het aanbieden van nestgelegenheden vormen slechts een deel daarvan. Ook worden suggesties gegeven hoe men lastige wespennesten kan verhuizen. Er is een lijst met nectarplanten gegeven en er wordt uitgelegd hoe recreatie, branden, beweiding en zelfs motorcrossen een bijdrage aan het instand houden van deelbiotopen voor aculeaten kunnen leveren.

Hoofdstuk vijf bevat een soortenlijst van deze deelstaat.

In hoofdstuk zes staat een determinatietabel voor nesten van aculeaten in braamstengels, inclusief hun broedparasieten.

Het boek is rijk geïllustreerd met bijna 200 kleurenfoto's, een aantal kleurenkaartjes, grafieken en pentekeningen. Een fraai voorbeeld hiervan is een pagina (nr. 25) met 17 kleurenfoto's en één pentekening, waarop de hele cyclus van *Colletes daviesanus* te zien is, van het begin van de nestbouw tot een uitgekomen bij.

Ik heb het nog niet uitgelezen en wanneer dat wel het geval is, zal ik dit boek nog vaak ter hand nemen om iets in terug te zoeken. Voor diegenen, die zich met de aculeaten en hun leefomgeving bezig houden, zou ik zeggen: "Verplichte literatuur".